

KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS BRASSÓ MEGYE LEGNAGYOBB MAGYAR TELEPÜLÉSÉN

COMMUNITY DEVELOPMENT IN THE LARGEST HUNGARIAN SETTLEMENT IN BRASOV COUNTY

SZABÓ-M. SÁNDOR

Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Románia

szs_5@yahoo.com

Összefoglalás

Románia területén elhelyezkedő vidéki települések nagyon magas arányban még mindig számos hiányossággal küszködnek, főként az egészségügy, az oktatás, a kultúra, a gazdasági fejlődés, az infrastruktúra és a szolgáltatások szempontjából. Véleményem szerint ezeknek a hiányosságoknak a fő okai közé tartozik az, hogy a legtöbb település egy kaotikusan történő fejlődési folyamaton ment/megy keresztül, ami a helyi és a központi döntéshozószervek illetéktelenségét is tükrözi – vagy a szakszerűen összeállított stratégiai elképzelések hiányoznak, vagy képtelenek azokat következetesen végrehajtani.

Jelen tanulmány fő célja egy stratégiai fejlesztési irányvonal javaslata Alsórákos közösségének. A dokumentum elemzés mellett a település vizsgálata érdekében elvégeztem egy kvantitatív kutatást, amellyel a lakosság véleményét két dimenzióban vizsgáltam. A kutatás egy zárt kérdőívből állt, melyek eredményét utólag elemeztem.

Kulcsszavak: Alsórákos, fejlesztési stratégiák, közösségfejlesztés, turizmusfejlesztés

Jelkód: KF18

Bevezetés

A vidékfejlesztés különös figyelmet igényel a területfejlesztés szélesebb körében, mivel kifejezett aszimmetria áll fenn, a már évszázados városfejlesztés és az iparosodásból kiszorult vidéki – különösen a középső és a periférikus – területek közt (Stănică, 2015).

Romániában a közösségfejlesztés viszonylag új témakör, a felsőoktatásban alig másfél-két évtizede használják a hozzá fűződő terminológiát. A szaktekintélynek tartott Dumitru Sandu következőképpen fogalmazza meg a közösségfejlesztés jelentését: „önkéntes változások kivitelezése a közösség számára, a közösségen keresztül” (Sandu, 2005).

A közösségfejlesztés tehát lefedi a gazdaságilag, társadalmilag, és térbelileg fenntartható fejlődés minden dimenzióját. Ezekhez hozzájárul a kulturális dimenzió, pontosabban a kulturális sajátosság tiszteltben tartása, a hagyományos elemeken alapuló identitás-feltevés és a hozzátartozó jellemzők kifejezése, ami az egyediség megőrzését eredményezi a tágabb kulturális környezetben (Stănică, 2014).

Lengyelország után, Románia a második EU-tagállam, ahol a vidéki területeknek stabil lakossága van. A városi és vidéki populációk közötti különbség az elmúlt 24 év során (1990-2014) körülbelül 11% volt a teljes népességhez viszonyítva (lásd az 1. táblázatot). Manapság az aránybeli különbség növekedett, legfőképp a fiatalok elvándorlása miatt. A jelentős változás több tényezőnek is tulajdonítható: a munkahelyek ingadozása a vidéki települések java részében (számomra ez a legfontosabb szempont), a helyi szolgáltatások színvonala, amelyek akár egy kisvároshoz képest is jóval alulmaradnak, valamint a polgárok aktív részesedését a közösségi életben ösztönző civilszervezetek hiányossága.

1. táblázat: A városi lakosság arányának alakulása 1990 és 2014 között

Év	1990	1992	1997	2000	2002	2005	2007	2010	2014
A városi lakosság aránya (%)	53,2	54,3	55,0	54,6	53,3	54,9	55,2	55,1	56,5
A vidéki lakosság aránya (%)	46,8	45,7	45,0	45,4	46,7	45,1	44,8	44,9	43,5

Forrás: Nemzeti Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés, 2015 (www.insse.ro)

Brassó megye észak-keleti része kevésbé fejlett a térség más részéhez viszonyítva. A '90-es évek végén és a 2000-es évek elején bekövetkezett szerkezetátalakítás negatívan hatott a kistérségre. Bezárták a működő bányákat és hasonló volt majdnem minden gyár sorsa. A ma még működő - egyetlen - nagyobb méretű termelőegység, a francia Lafarge céghez tartozó Olthévízi cementgyár. Ennek következtében, a térség lakosságának túlnyomó többsége a mezőgazdaságban és a kisvállalkozásokban találja a megélhetési lehetőségeket.

Alsórákos, Mátéfalvával együtt, nagyközséget alkot a Rika hegység déli lábánál. Az Olt jobb partján fekszik, ott ahol a folyó áttöri a Persányi hegység mészkőszikláját, kialakítva a Rákosi szorost. A község Brassó városától 65 kilométerre, 475 méter tengerszint feletti magasságon helyezkedik. Szomszédjai északnyugaton Homoród, délnyugaton Olthéviz, délen Apáca, keleten Ürmös, északkeleten pedig Kovászna megye. A községet egykor a virágzó bazaltbányászat központjaként tartották számon. A határában megmaradt bazaltoszlopok, fekete bazaltok, a környék amonitesz

kövéletei, a piros verrukánok, a zöld tacittufák, a Rákosi Tepő tarka szerpentinje, valamint a színes profir, mind a földtani rezervátum jeles látványosságait képezik.

A Persányi hegység összhosszának, majdnem fele Brassó megyén át húzódik. Szerény kinézetének ellenére, meglepően masszív tömb, amelyet roppant összetett geológiai szerkezet jellemez: változatos, két szerkezeti zóna interferenciájának kőzetei alkotják, valamint az új bazaltos lávafolyások végtermékei, amelyek a Rákos–Olt-hévíz–Felsőkomána nyugati térségben húzódnak meg. Tőlük kissé nyugatabbra található a rezervátumnak nyilvánított Bazaltoszlopok, amelyekhez hasonló természeti kincs csak Detunátán található az országban. Az oszloptól kb. fél kilométerre az újonnan keletkezett Smaragd tó található, tőle északabbra pedig a vörös vulkáni Salakbánya, amely 612 méteres magasra emelkedő szabályos félgömb alakú – egész tömegében vulkáni salakból álló – hegy.

Alsórákos története a középkorban, 1370-1390 közti időközben kezdődik. Az eredeti település nagyon kis területet foglalt el, a Sükösd Bethlen várkastély körül. A várkastély építését Sükösd István gróf kezdeményezte 1594-ben, és utóda, Sükösd György, fejezi be, negyed évszázaddal később. A gróf halálát követően az erődítmény Apafi Mihály fejedelem fennhatósága alá került, aki 1660-ban Budai Péter grófnak adományozta. Majd a vár a Bethlen családnak a fennhatósága alá került, és Bethlen Sámuel újjáépíti. Az ő idejében kapja mai formáját, ekkor emelkedtek fel a várfalak, a bástyák tornyai és a téglalap alakú torony. Több mint két évszázad elteltével, miközben a kastély több tulajdonost váltott, 1904-ben a helyi parasztnak megvásárolták Bethlen örököseitől a várat és a vele együtt járó telkeket, ami a település bővítéséhez vezetett. Ebben az időszakban új utcák alakultak ki és a helyi gazdaságban kezdetét vette a bazalt és a mész kő kiaknázása. Nem sokkal azután, hogy a kommunista rendszer 1962-ben államosította, a kastély állapota jelentősen megrongálódott: az 1977-es földrengéssel leomlott az északkeleti torony, azután pedig gabonátárolóként és állatfarmnak használták. A kommunizmus bukását követően több felújítási kísérlettel számolhatunk, de az anyagi erőforrások hiánya okán a munkálatokat nem sikerült befejezni, a 90-es évek végére annyit viszont sikerült elérni, hogy az épület ne omoljon össze. Manapság még stabilan áll lábán, de a jogi nehézségek miatt a teljes restauráció lehetősége egyelőre ki van zárva, mert a kastélyt érintő birtoklevelek és dokumentumok hiányoznak. A helyi közbirtokosság jelenlegi vezetősége igyekszik bepótolni, amit elődei elmulasztottak, de tekintettel a román közigazgatás körülményességére és lassúságára, évekig is eltarthat, míg a dokumentumok előkerülnek és tisztázzák a várkastély jogi helyzetét.

Mátéfalva történetéről csak annyit tudunk, hogy 1773-ban dokumentálták először.

Módszertan

A tanulmány legfőbb célkitűzése egy stratégiai fejlesztési irányvonal kidolgozása Alsórákos község számára. Ennek fényében, kvantitatív kutatást végeztem, zárt kérdőívet használva, amelynek eredményei a tanulmány ezt követő fejezetében kerülnek bemutatásra. A kérdőív alapján, a lakosság véleményét két dimenzióban vizsgáltam: az első az általános életminőségre vonatkozik, míg a második az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést és a fejlesztési lehetőségeket taglalja. Összesen 112 személy véleményét kértem, korosztály- és nembéli különbségeket egyaránt lefedve. 2018 március második felében a kérdőívet mind online, mind nyomtatott formában szétosztottam. A kérdőív módszertani kiegészítéséhez a dokumentum-elméletet használtam. A Nemzeti Statisztikai Hivatal honlapja és a helyi önkormányzat szolgáltatott nagyon értékes információkat, amelyek által sikerült feltérképeznem a község jelenlegi gazdasági és társadalmi helyzetét.

A SWOT elemzés elkészítésével pedig egy végleges helyi fejlesztési irányvonalat állt módomban kidolgozni.

Alsórákos általános bemutatása

2017 végén a közösség összesen 3553 személyt számlál, amelyből 3152 Alsórákoson, 401 pedig Mátéfalván található. Az utolsó népszámlálási (2011) adatok szerint az etnikai elosztás szempontjából a magyar nemzetiségűek vannak túlnyomó többségben, ugyanis Alsórákos lakosságát 1822 magyar, 662 roma, 596 román és 4 más nemzetiségű alkotja (Nemzeti Statisztikai Hivatal). Megjegyzendő, hogy a hivatalos adatok némiképp torzítják a valóságot, mert a falu 596 román nemzetiségű lakosához számolták az önmagát románnak valló roma közösség jelentős részét is.

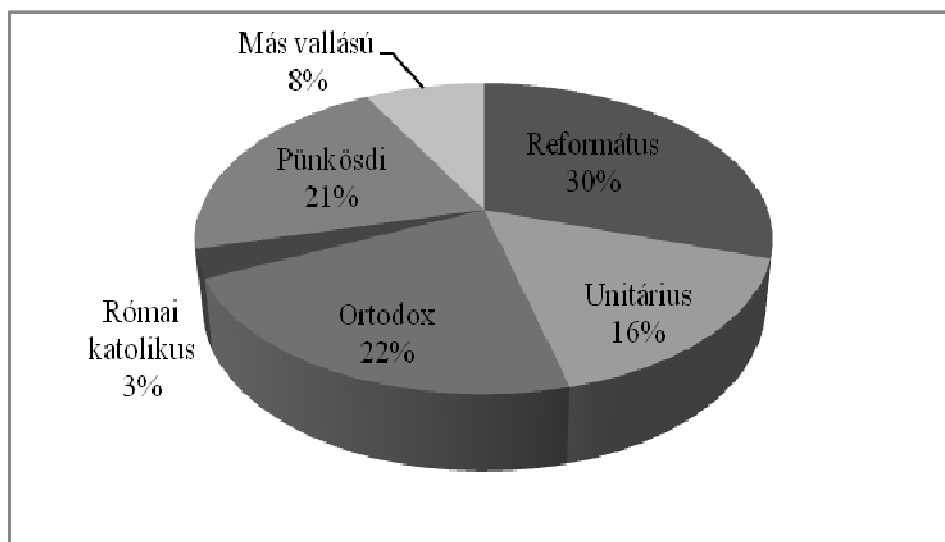
2. táblázat: Alsórákos lakossága korcsoportok és nemek szerint 2008-2017 között

Év	Nemek									
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Férfi	1665	1684	1682	1713	1712	1712	1715	1732	1754	1769
Nő	1700	1700	1719	1727	1745	1757	1732	1740	1746	1784

Életkor										
Év	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
0-19	1086	1084	1066	1067	1076	1098	1099	1110	1134	1181
20-39	1023	1026	1050	1059	1059	1065	1038	1024	1025	1023
40-64	814	844	856	883	906	905	916	931	935	950
65 felett	442	430	429	431	416	401	394	407	406	399
Lakosság száma (összes)	3365	3384	3401	3440	3457	3469	3447	3472	3500	3553

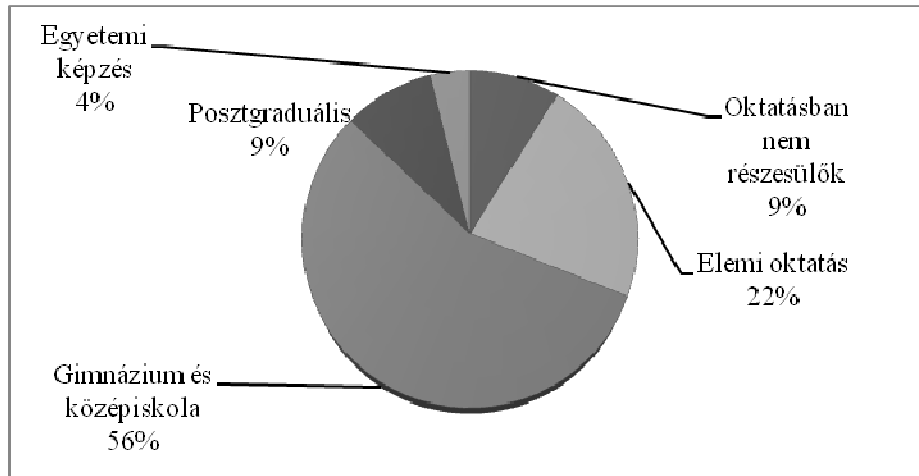
Forrás: Nemzeti Statisztikai Hivatal, sajtó szerkesztés, 2018 (www.insse.ro)

A fenti táblázatból kivehető, hogy a nemek eloszlása majdnem ugyanazon arányt mutatja, ami pedig az életkort illeti, a lakosság több mint felének életkora nem haladja meg a 40 évet, aminek alapján fiatal településről beszélünk. A vallási (felekezeti) hovatartozás is illusztrálja a magyar nemzetiségű többséget, itt viszont érdekességként megemlítendő, hogy az alsórákosi ortodoxok zöme magyar, míg Mátéfalván mindegyikük román nemzetiségű.

1. ábra: Alsórákos lakosságának vallási hovatartozása

Forrás: Alsórákos önkormányzata, 2017

2. ábra: Alsórákos lakosságának képzési szintje

Forrás: Alsórákos önkormányzata (a 2011-es népszámlálási adatok), 2017

A képzés színvonalának elemzése nagyon fontos a helyi emberi erőforrás feltérképezése szempontjából. A 2011-es népszámlálás adatai szerint a helyiek 56%-a végzett gimnáziumot és középiskolát, míg 22%-a csak elemi oktatásban részesült. A nem éppen kisméretű arány az öreg korosztálynak tulajdonítható, mivel régebben a falusiak nem tartották fontosnak az iskoláztatást. A lakosság 9%-a egyáltalán nem részesült oktatásban, ugyancsak 9% posztgraduális képzést kapott és 4%-a rendelkezik egyetemi diplomával.

3. táblázat: Oktatásban részesülők száma 2010-2016 között

	Év	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Összes		580	469	470	457	499	497	493
Óvodások száma		127	123	110	107	132	125	126
Iskolások száma		453	346	360	350	367	372	367
	Elemi oktatásban részesülők száma	254	226	242	209	216	229	232
	Gimnáziumi oktatásban részesülők száma	172	120	118	141	151	143	135

Forrás: Nemzeti Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés, 2018 (www.insse.ro)

2010 és 2016 közt az oktatásban részesülők száma 87 tanulóval csökkent, viszont a mélypontot a 2010-2011 időköz jelenti, a 111 fős visszaesésével. Azóta folyamatos növekedés észlelhető, a 2013-as év kivételével, amikor kisméretű létszámcsökkenés következett be. Megfigyelhető továbbá, hogy 2010-2016 között az óvodások és az elemi oktatásban részesülők száma alig változik, míg a gimnazisták létszámának ingadozását az is magyarázza, hogy a hátrányos helyzetű gyerekeknél (általában a roma közösségen belül) az iskolaelhagyási tendenciák jelentősen erősödnek.

4. táblázat: Alsórákos földterülete kategóriák szerint 2010-2014 között

		2010	2011	2012	2013	2014
Összes földterület		7778	7778	7778	7778	7807
Összes mezőgazdasági terület		3928	3927	3956	3956	3956
	<i>Szántók</i>	833	833	862	862	862
	<i>Legelők</i>	2350	2350	2350	2350	2350
	<i>Kaszálók</i>	732	731	731	731	731
	<i>Gyümölcsös</i>	13	13	13	13	13
Összes nem mezőgazdasági terület		3850	3851	3822	3822	3851
	<i>Erdők</i>	3300	3299	3270	3270	3299
	<i>Vizek, tavak</i>	130	132	132	132	132
	<i>Béépített terület</i>	159	159	159	159	159
	<i>Kommunikációs útvonalak és vasútak</i>	165	165	165	165	165
	<i>Degradált területek</i>	70	-	-	-	-

Forrás: Nemzeti Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés, 2018 (www.insse.ro)

A táblázat szerint a mezőgazdasági és nem-mezőgazdasági területek aránya szinte egyforma, a köztük lévő 78 hektáros különbség alig jelent többet az összterület 1%-ál. Mint láthatjuk, a mezőgazdasági területek négy csoportra oszlanak, az összterület több mint fele legelőkből áll, a szántók és a kaszálók aránya majdnem ugyanaz, a 13 hektár gyümölcsös jóval kevesebbet jelent. A nem mezőgazdasági területeket 2014-ben öt kategóriába sorolták, de 2015-re számuk már négyre csökkent, mert a statisztikai hivatal már nem számolt a degradált területekkel. A terület

85%-a erdők, a vizek-tavak, a beépített területek, kommunikációs útvonalak és vasutak között jelentéktelen aránybéli különbségek észlelhetők.

A község lakossága egynekedének a mezőgazdaság (növénytermesztés és állattenyésztés) biztosítja megélhetését, de a haszon kevés, mert a területek lebontása nem követi a hatékony mezőgazdaság elveit. Ahhoz, hogy a jövedelmek emelkedjenek, komolyabb beruházások szükségeltetnek, kezdve a birtoklevelek tisztázásával (nagyon kevesen rendelkeznek birtoklevelekkel), a modern gépesítéssel és a társulásokkal folytatva. A potenciális befektetők érdektelensége azzal is magyarázható, hogy az importélelmiszerek ára olykor alacsonyabb a helyi termelők előállításai értékeinél.

A mezőgazdaságon kívül a helyi kis-vállalkozások biztosítják a lakosság bizonyos részének megélhetését. Rajtuk kívül sokan ingáznak Brassóba, vagy külföldi munkavállalással próbálnak jobb életkörülményeket teremteni maguknak.

5. táblázat: Működő cégek és azoknak a tevékenységi területük

<i>Szám</i>	<i>Megnevezés</i>	<i>Tevékenységi terület</i>
1.	SC FARMACIA ARNAN SRL	GYOGYSZERÉSZET (Gyógyszertár)
2.	SC SAMPLEX BAR SRL	SZORAKOZÓ HELYSÉG
3.	SC OLHIB SRL	BÁNYÁSZAT
4.	HELOGA COMPANY SRL	ÉLELMISZER (Üzlet)
5.	SC OLYMPIA A.T. SRL	PÉKSÉG
6.	DOBAI A. ANTAL I.I.	ÁCS
7.	BAZALTKERT RAKOS SRL	FALUTURIZMUS-VENDÉGLÁTÁS
8.	SC TORAN ABC SRL	ÉLELMISZER (Üzlet)
9.	TWINS CONSTRUCT SRL	ÉPITKEZÉS
10.	CALCARIS INVEST SRL	SZÁLÍTÁS és ÉLELMISZER (Üzlet)
11.	SC BETRIKO SRL	FAKITERMELŐ
12.	ZAMACAU GHEORGHE PFA	ÉLELMISZER (Üzlet)
13.	SC TIS-TAS SRL	SZÁLÍTÁS
14.	DEMETER LIVIU GERGO I.I.	ÉLELMISZER (Üzlet)
15.	ANTAL LOGISTIC SRL	GYOGYSZERÉSZET (Gyógyszertár)
16.	MOZSI & HALASZ SRL	ÉPITKEZÉS
17.	MIKLOS LEVENTE I.I.	ÁLATTENYÉSZTÉS
18.	RAKOSI ANDREI I.I.	ÁLATTENYÉSZTÉS
19.	TERTILA GABRIEL PFA	VENDÉGLŐ
20.	ANTAL-P. SANDOR I.I.	PÉKSÉG

Forrás: Alsórákos önkormányzata, saját szerkesztés, 2018

Alsórákoson összesen 20 cég van bejegyezve, különböző tevékenységi területeket fedve le. Az felsorolt cégek közül a legnagyobb a SC OLHIB KFT 43 alkalmazottjával, őt követi a SC TWINS CONSTRUCT KFT, amely 29 személyt foglalkoztat. A többi cégnél az alkalmazottak száma nem haladja meg a 10 főt.

Miként a 6-dik táblázatból kivehető, 2010 és 2016 között az alkalmazottak száma Alsórákoson nem érte el az összlakosság 10%-át, az aktív munkaerőhöz viszonyítva pedig 15-17% közt ingadozott. Ugyanonnan megállapítható, hogy a munkanélküliek aránya 5%-ponttal növekedett az említett periódusban. A munkanélküliség az összlakosság viszonylatában 18%, az aktív munkaerőhöz képest 32-35% közti értékeket mutat. Mindezen tényezők igazolják azt a szempontot, hogy nagyon sokan külföldön kényszerülnek munkát keresni, vagy a mezőgazdaságból próbálják biztosítani mindennapi megélhetésüket. További megjegyzést érdemel, hogy a munkavállalók bizonyos része nincs hivatalosan bejegyezve, úgyhogy a statisztikai adatok nem mutatják a tényszerű valóságot.

**6. táblázat: Alkalmazottak és munkanélküliek száma Alsórákos szintjén
2010-2016 között**

<i>Év</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
<i>Alkalmazottak száma</i>	200	299	296	257	181	219	265
<i>A lakosság számához viszonyítva</i>	5,88%	8,69%	8,56%	7,4%	5,25%	6,3%	7,57%
<i>Munkanélküliek száma</i>	452	437	446	583	641	615	640
<i>A lakosság számához viszonyítva</i>	13,29%	12,7%	12,9%	16,8%	18,59%	17,71%	18,28%

Forrás: Nemzeti Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés, 2018 (www.insse.ro)

A 7-dik táblázat a szociális segélyben részesülők létszámának alakulását szemlélteti Brassó megye és Alsórákos szintjén. Amint látható, mind megyei, mind települési szinten a segélyezettek száma csökkent 2011 és 2016 közt, ami nem feltétlenül jelenti a munkahelyek számának növekedését, hanem inkább alátámasztja azt a megfontolást, miszerint a település számos lakója külföldön tartózkodik.

7. táblázat: Szociális segélyben részesülők száma Brassó megye és Alsórákos szintjén 2011-2016 között

<i>Év</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
<i>Szociális segélyben részesülők száma megye szinten</i>	8824	7932	6849	6399	7066	7268
<i>Szociális segélyben részesülők száma Alsórákoson</i>	270	290	273	252	246	257

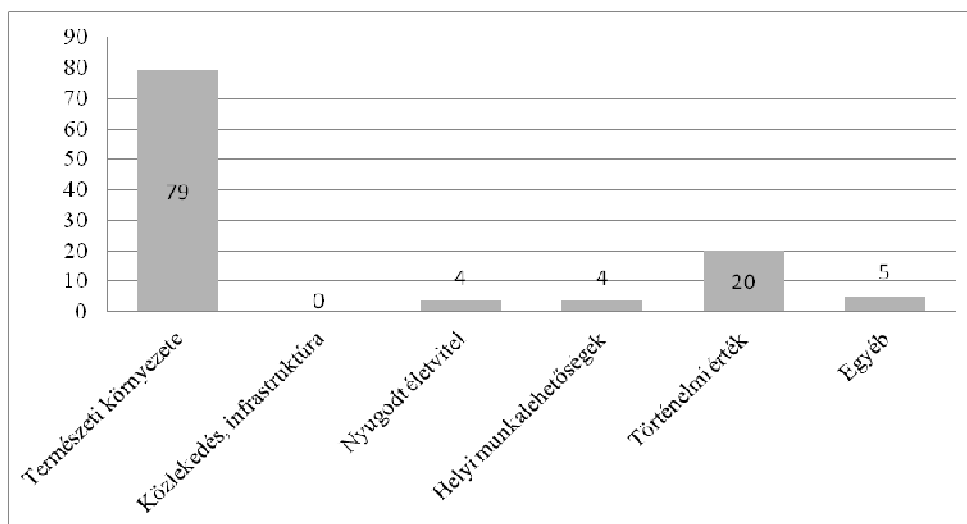
Forrás: Nemzeti Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés, 2018 (www.insse.ro)

Ami az infrastruktúrát illeti, a nagyközség a Brassó–Segesvár fővasút mentén helyezkedik el, Alsórákoson a vonatállomás a Kovászna megyei kijáratnál, Mátéfalván pedig 1000 méterre a faluhatártól, a 131 C és 131 D megyei utak kereszteződésénél található. A 131C megyei út köti össze Alsórákost a 10 km-re áthaladó E60 főúttal, a másik irányban pedig elágazik a Brassó megyei Ágostonfalva és a Kovászna megyei Felsőrákos felé. A 131D megyei út Mátéfalva, Datk és Bogát érintésével szintén az E60-as főútra vezet ki. A településen belül a legtöbb utca burkolt. A község rendelkezik elektromos, ivóvízellátó, kommunikációs (telefon, internet, kábeltévé) hálózattal; nagy hátrányt jelent azonban, hogy nem létezik csatornahálózat és vezetékes gáz. Alsórákosnak jelentős turisztikai potenciállal bír, a Sükösd-Bethlen Kastély, a Bazaltoszlopok, a Smaragd tó, vagy a Vulkanikus Salakbánya, az utóbbi három geológiai komplexumnak lévén nyilvánítva. Újabb hátrányt jelent az egyetlen idegenforgalmi szállásadóhely, valamint a turisztikai ágazat támogatására és fejlesztésére szakképzet infrastruktúra hiánya.

Kutatási eredmények bemutatása

A kérdésekre 112 válaszoló közül 63%-a (70 személy) nő és 37%-a (42) férfi; életkoruk viszonylatába 41% (46) 18-30 év, 24% (27) 31-43 év, 13% (15) 44-56 év, 11% (12) 57 és 69 év közötti, míg ugyancsak 11% meghaladta a 70 éves kort. Az iskolázottság szempontjából, 15% (17) nem kapott középiskolai képzést, 47% (53) elvégzte a középiskolát, 29% (32) egyetemi tanulmányokat folytatott és 9% (10) rendelkezik mesteri fokozattal is. A válaszadók foglalkoztatottságát illetően, 19% (21) tanuló vagy diák, 57% (64) állandó munkahellyel rendelkezik, 6% (7) saját

háztartását vezeti, 2% (2) munkanélküli és 16% (18) nyugdíjas. A megkérdezettek 82%-a (92) őslakó, 13%-a (15) több mint 5 éve él Alsórákoson, 5%-a pedig (5) kevesebb mint 5 éve telepedett ide. Arra a kérdésre „*tervezi a jövőben lakáskörülményeinek változtatását?*”, a következő válaszokat kaptam: 69% (77) szeretne változtatni, a többi pedig nem. *Akik közül szeretnének változtatni* 8%-a (6) új lakást építené, 58% (45) bővítené a meglévőt, 5%-a (4) mást vásárolna, míg 29% (22) elköltözne onnan.

3. ábra: Alsórákos legnagyobb értékei a válaszadók szerint

Forrás: Saját szerkesztés

Arra a kérdésre, „*Véleménye szerint melyek Alsórákos legfontosabb értékei?*”, a legtöbben a természeti adottságokat nevezték meg, beleértve a vulkanikus eredetű salakbányát, a bazaltoszlopokat, a smaragd tavat, ezeket követi a történelmi értékű Sükösd Bethlen Várkastély. Öt személy szerint másban rejlik a község legfontosabb értéke, négy-négy személy pedig a nyugodt életvitelre, illetve a helyi munkalehetőségekre hivatkozott.

A következő kérdéskör a településen található humán, közösségi, környezeti és intézményes erőforrások színvonalát mérte fel, 1-től 5-ig terjedő értékskálán. A 16 csoportot képző erőforrások mindegyikének, az 1-el osztályozók nagyon elégedetlenek, míg az 5 teljes elégedettséget mutat.

8. táblázat: Elégedettség illetve elégedetlenség az emberi, közösségi, környezeti illetve az épített értékekről

	Egyáltalán nem elégedett	Nem elégedett	Nem is elégedett, nem is elégedetlen	Elégedett	Nagyon elégedett
Általános iskolai ellátás	22	29	35	20	6
Elektromos ellátás	6	11	22	37	36
Ivóvíz ellátás	61	23	16	8	4
Tisztaság, szemétszállítás, hulladékkezelés	55	34	14	5	4
Zöldfelületek, parkok minősége	59	22	18	10	3
Közbiztonság	27	24	32	22	7
A település beépített környezetének a védelme	56	24	16	11	5
Egészségügyi ellátás	82	15	10	1	4
Kulturális szolgálta- tások, könyvtár	11	24	32	28	17
A település termé- szeti környezetének a védelme	72	20	13	3	4
Vendéglátóipari üzlethálózat	57	17	13	4	21
Alsórákosi közösség összetartó ereje	57	34	16	2	3
Sportolás, szóra- kozási lehetőségek a közösségben	73	25	9	2	3
A településen belüli közúthálózat minősége	26	38	26	14	8
Munkalehetőségek, elhelyezkedési lehetőségek a településen	73	23	12	2	2
Csatornahálózat	68	16	14	8	6

Forrás: Saját szerkesztés

Amint a fenti táblázat mutatja, a válaszadók nagyobb többsége elégedetlen. Az elektromos ellátás és a kulturális szolgáltatás esetében nagyobb az elégedettek aránya, a többi esetben a mérleg nyelve az elégedetlenség irányába húz. A legnagyobb fokú elégedetlenséget az egészségügyi ellátás, a munkalehetőségek, a sport-szórakozási lehetőségek, a környezetvédelem, illetve a csatornahálózat okozzák. Ami a vízellátást, a zöldfelületek és játszótérek minőségét, a vendéglátóipart, a közösség összetartó erejét, a település beépített környezetének védelmét és a tisztaságot illeti, az elégedetlenség aránya szintén magas. Az általános iskolai ellátás, a közúthálózat minőségének és a közbiztonság megítélésében bizonyos mértékű enyhülés tapasztalható.

A következő kérdéskör a megadott 16 fejlesztési lehetőséget 1-től 5-ig terjedő értékskálán méri fel, ahol az 1 egyáltalán nem fontos, míg az 5 teljes mértékű fontosságot határoz meg.

9. táblázat: A fejlesztési lehetőségek fontossága

	Egyáltalán nem fontos	Nem fontos	Fontos is, meg nem is	Fon- tos	Teljes mértékben fontos
Új munkahelyek teremtése	1	0	1	18	92
Az úthálózat burkolása, javítása	4	0	4	31	73
Vállalkozások élénkítése	0	1	4	29	78
Járdák kialakítása, tönkrement járdák aszfaltozása	1	1	3	20	87
Turisztika, idegenforgalom fejlesztése	1	0	1	18	92
Kulturális és szórakozási lehetőségek bővítése	0	2	3	26	81
Oktatási intézmények fejlesztése	0	0	4	23	85
Csatornahálózat fejlesztése	2	0	6	23	81
Helyi közösség megerősítése programokkal, közösségi terek kialakításával	1	3	10	17	81
Az egészségügyi ellátás színvonalának javítása	0	0	1	13	98
Idősek szociális helyzetének javítása	1	1	5	26	79
Közbiztonság javítása	1	3	10	34	64
Sportolási, pihenési lehetőségek bővítése	0	0	10	24	78
Az ivóvíz minőségének javítása	0	0	0	12	100
Zöldövezetek növelése	0	2	2	28	80
Belső parkolási gondok megoldása	3	8	12	23	66

Forrás: Saját szerkesztés

A táblázat alapján megállapíthatjuk, hogy a megadott fejlesztési lehetőségek közül mindegyik prioritásként kezelhető, a *fontos* és a *teljes mértékben fontos* válaszok aránya mindenhol meghaladja a 75%-s arányt, de egyes esetekben eléri a 90%-t is, az ivóvíz minőségének javítását pedig mindenki nagyon fontosnak tartja.

10. táblázat: Kijelentések amelyeket a válaszadók igaznak vagy hamisnak vélnek

	<i>Igaz</i>	<i>Hamis</i>
A falu lakói szolidárisak egymással	12	100
Az emberek ismerik saját falujuk, egyházuk történetét, hagyományait és hitelveit	73	39
A közösségi érzést, az összetartozást befolyásolják a gazdasági-, politikai-, egyházi-, stb. szervezetek	98	14
Alsórákos 20 év múlva csak magyar település lesz	26	86
A községben nagy a kontraszt a szegények és gazdagok között	79	33
A falu tulajdonában, határában levő földterületeken mezőgazdasági termelés fog folyni, mint 1989 előtt	8	104
A térség számára a kitörési pont a turizmus lesz	89	23
Az infrastruktúra állapota nem kielégítő	99	13
Az elkövetkező 5 évben a kivándorolt lakosság hazatér	4	108
Az önkéntes munka, a közjótékonyág állandó a helyi közösségben	11	101

Forrás: Saját szerkesztés

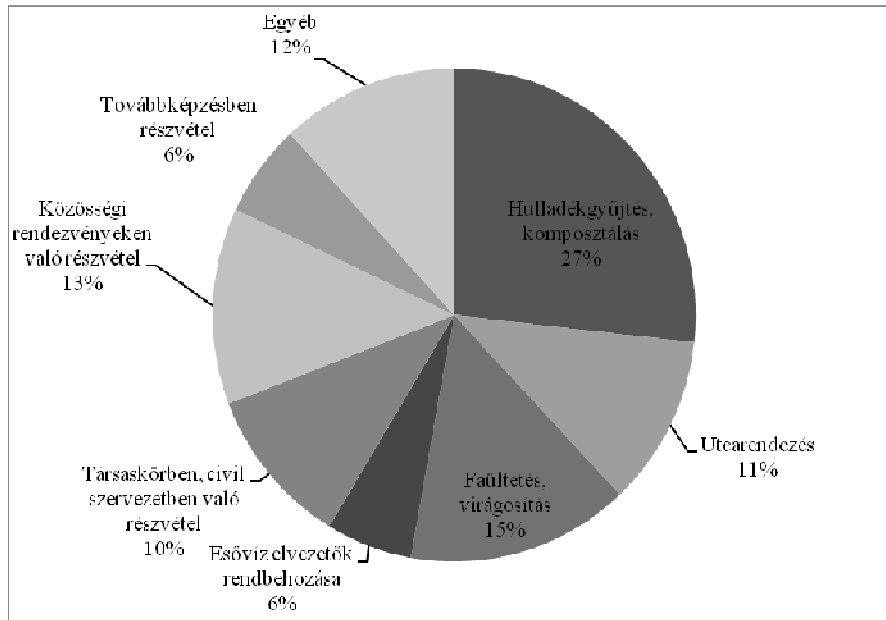
A fenti (10) kijelentésekre a válaszadók bináris, azaz *igaz-hamis* alternatíván belül válaszolhattak. A kérdéskör által próbáltam felmérni a szolidaritás szintjét, mennyire ismerik a válaszadók a település múltját és hogyan ítélik meg a jövőjével kapcsolatos dolgokat. A válaszadók 89%-a szerint a falu lakói nem szolidárisak egymással, 65%-a úgy gondolja, hogy az emberek ismerik egyházuk történetét, a hagyományokat és a hitelveket, 88%-a pedig meg van győződve, hogy a közösségi érzést és az összetartozást befolyásolják a gazdasági, politikai és egyházi szervezetek. Meglepő, hogy 77%-a szerint Alsórákoson 20 év múlva a magyarság kisebbségben lesz, minthogy figyelemreméltó a 71%-s egyetértés a községben képződő nagy a kontrasztok a gazdagok és szegények életkörülményei között. 93%-a szerint a község

határán folytatott mezőgazdasági tevékenység nem fogja elérni az 1989 előtti szintet, 79%-a pedig úgy gondolja, hogy a turizmus lesz a fejlődéshez vezető kitörési pont. A járdák, szennyvízcsatornák, mellékutak állapotát 88%-a elégtelennek véli, a válaszadók 96%-a szerint a kivándorlók nem fognak hazatérni az elkövetkező 5 évben, míg 90%-a azt gondolja, hogy az önkéntesség és a közjótékonyosság hiányzik a közösség életéből.

Az utolsó kérdéskör az önkormányzati tevékenységekre vonatkozó elégedettségi szintet méri fel, milyennek látják a válaszadók községüket más településekhez viszonyítva, mennyire tájékozottak a közügyekkel kapcsolatban, és melyik gazdasági ágazatra építenék a közösség jövőjét.

„Milyennek látja a település állapotát a szomszéd településekhez viszonyítva?” kérdésre, a válaszadók 45%-a (50) rosszabbnak, 44%-a (50) hasonlóknak, 8%-a (9) nem tudja és csupán 3%-a (3) ítéli meg jobbnak az általános helyzetet. Arra a kérdésre, **„Miben élvez előnyt Alsórákos a szomszéd településekkel szemben?”** (megjegyzés: több opció közül lehetett választani), a következő eredmények születtek: 100 esetben a turisztikai látványosságokat nevezték meg, 50 választ kapott a környezet, 40-t a bányászat, 28-t az erdők, 14-t a tiszta levegő, 13-t a legelők, és 8-t a nyugalom.

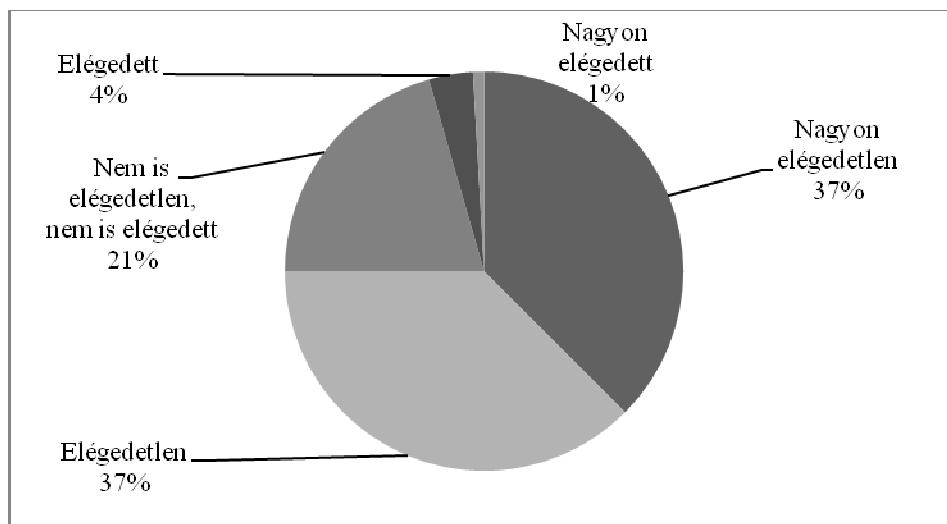
„Melyik gazdasági szektort tartják a legfontosabb fejlesztési célnak?” – 71%-a (79) a turizmust, 13%-a (15) az infrastruktúrát, 9%-a (10) a feldolgozást, 7%-a (8) a mezőgazdaságot nevezte meg a település legfőbb fejlesztési céljának. Miként a lenti ábrából kivehető, a válaszadók 27%-a hajlandó részt venni hulladékgyűjtési tevékenységekben, 15% a faültetést, 13% a közösségi rendezvényeket, 12% más eseményeket, 11% pedig az utcák rendezését tartja hasznosnak; 10%-a társaskörökben és civil szervezetekben, 6%-a pedig esővíz elvezetőcsatornák rendbehhozásánál munkálkodna, és ugyanazon arányban szeretne továbbképzésben részesülni (megjegyzés: szintén több opció közül lehetett választani).

4.ábra: Amit képnsek lennének tenni a település problémái megoldása érdekében

Forrás: Saját szerkesztés

Arra, hogy „*Mennyire tartja tájékozottnak magát a település közügyeit illetően?*” a válaszolók 42%-a (47) nem tudja eldönteni, 23% (26) tájékozottnak tartja magát, 20% (23) nem igazán tájékozott, 11% (12) tájékozatlannak, és csupán 4%-a (4) tartja magát teljes mértékben tájékozottnak. A *tájékozásai források* tekintetében a válaszadók 65%-a (73) informális (szomszéd, pletyka, bevásárlás, kocsmá) közegekből, 30%-a (33) a közösségi internetes portálról, 4%-a (5) hirdetőtábláról, míg 1% (1) a helyi újságból tájékozódik. Az 5. ábra *a helyi önkormányzat tevékenysége iránti elégedettséget* méri, és amint kivehető, a válaszadók 74%-a (84) elégedetlen és nagyon elégedetlen, 21%-a (23) ingadozik, 4%-a (4) elégedett, míg 1%-a (1) nagyon elégedett az önkormányzat tevékenységével.

5. ábra: Mennyire elégedettek az önkormányzat tevékenységével

Forrás: Saját szerkesztés

A kérdőív eredményének tükrében és az általam megfigyelt elemek által összeállítottam a településre érvényes SWOT elemzést, amelyet az alábbi táblázatban rendszereztem.

11. táblázat: Alsórákos SWOT elemzése

<i>Erősségek</i>	<i>Gyengeségek</i>
<i>Szociális, oktatás, egészségügy, kultúra és sport</i>	
<ul style="list-style-type: none"> - Felszerelt orvosi kabinet, fogorvosi rendelő - Felszerelt iskola és óvoda - Kultúrházak 	<ul style="list-style-type: none"> - A roma közösség integrálása - A lakosság elöregedése - Gyereklétszám csökkenése - Felsőfokú végzettséggel rendelkezők munkanélküliek - A munkanélküliség aránya magas - Szociális segélyben részesülők száma - A kulturális és sport rendezvények nincsenek finanszírozva - Az épített örökség állapota - Tagolt helyi közösség

<i>Erősségek</i>	<i>Gyengeségek</i>
<i>Infrastruktúra és környezet</i>	
<ul style="list-style-type: none"> - A kommunikációs hálózat megléte - Úthálózat, vasútállomások létezése - Ivóvízhálózat - Elektromos áram - A természeti táj szépsége, különlegessége 	<ul style="list-style-type: none"> - Nincs szennyvíz, csatornahálózat - Nincs földgáz - A háztartási hulladék helytelen tárolása - Ivóvíz minősége - Masszív erdőkitermelés - A helyi lakosság mentalitása az ökológiai hozzáálláshoz. - A helyi költségvetésből a pénzügyi források hiánya
<i>Gazdaság, mezőgazdaság és turizmus</i>	
<ul style="list-style-type: none"> - Befektetőknek megfelelő területek - Munkaerő - Az OLHIB jelenléte - Magánvállalkozók - A cégek a faluból alkalmaznak munkaerőt - Kedvező természeti adottság - A mai napig nem aktivált turisztikai örökség - Védett területek (a bazaltoszlopok és a vulkanikus salak kőbánya), létezése szerepel a NATURA 2000 hálózatban - Az agrárturizmus fejlesztésének lehetősége - Közel a sokkal jobb marketinggel rendelkező turisztikai látnivalókhoz (pl: Kőhalmi vár) - Közel a brassói metropoliszövezethez 	<ul style="list-style-type: none"> - Mezőgazdasági farmok hiánya - Nincsen mezőgazdasági társulás - Tejbeszedő, tejfeldolgozó hiánya - A birtoklevelek, a tulajdonjogok nincsenek kiadva – konfliktusforrás - Kevés szálláshely - A helyiek figyelmen kívül hagyása a turizmus iránt - Kevés képzett a turizmus szakterületén - A turisztikai célok és útvonalak szervezett mutatórendszerének hiánya - Marketig hiánya - A vidéki örökség romlása

<i>Lehetőségek</i>	<i>Veszélyek</i>
<i>Szociális, oktatás, egészségügy, kultúra és sport</i>	
<ul style="list-style-type: none"> - Különböző programok a roma közösség integrálására - Az oktatási körülmények javítása – a tanítók színvonalának - Civilszerveződés támogatása - Közösségfejlesztő tevékenységek - A sportélet újjászervezése 	<ul style="list-style-type: none"> - A fiatalok vonzása városi környezetben - Munkavállalás Nyugat Európában - Oktatási intézmény veszélyeztettsége, jobb iskola Kőhalomban - A szellemi örökség elfelejtése
<i>Infrastruktúra és környezet</i>	
<ul style="list-style-type: none"> - Létezik egy Nemzeti Vidékfejlesztési Program - Lehetséges lenne a környező közigazgatási –területi egységekkel az együttműködés egy ökológiai hulladék lerakóra a kőhalmi kistérségben 	<ul style="list-style-type: none"> - A 131C megyei út drasztikus romlása (2009-ben felújították, de egy részére nem öntöttek koptató réteget) - A 131D megyei út gyakorlatilag járhatatlan - Földcsuszamlások veszélye áll fenn
<i>Gazdaság, mezőgazdaság és turizmus</i>	
<ul style="list-style-type: none"> - Az Európai Uniótól kapott mezőgazdasági támogatás - Az E60 közút közelsége - Befektetési alapok pályázása - Erdők által nyújtott lehetőségek, erdei gyümölcsök, gombák stb. - A Kőhalmi helyi akciócsoporthoz való tartozás (LEADER PROGRAM) - A 2014-2020-as Regionális Operatív Program létezése - Nővekvő érdeklődés az üzleti élet terében - Turisztikai információs központ létrehozása a közösségben 	<ul style="list-style-type: none"> - Agrár élelmiszerek importálása - A szakképzett munkaerő Brassó municípiumhoz vonzódik - A legtöbb szántó föld az Olt partján vagy közelében található, fennáll az árvíz veszély - Rossz benyomástkeltő általános kép a közeli városokban és községekben - A vidéki turizmus fejlesztésére szolgáló források hatékonytalan felhasználása

Forrás: Saját szerkesztés

Amint a kérdőív eredményéből és a SWOT elemzésből is kiderül, Alsórákos egy igen hátrányos helyzetben levő település. Mind a falu általános helyzete, mind a döntéshozatal iránti kifejezett elégedetlenség azzal magyarázható, hogy a 131. megyei út 2009-es rehabilitációját követően, egyetlen fontosabb beruházás sem történt. A gazdasági befektetések szinte nem léteznek, a település életében pedig a munkanélküliség és az elvándorlás, legfőképp a fiatalok körében évről-évre növekszik. A helyi turizmusban levő potenciál nincs kellőképpen kiaknázva, pedig igény lenne rá. A mezőgazdaság és az állattenyésztéssel kapcsolatosan észlelhetők kisebb fejlődések, miként az 5. táblázatban az EU-s pályázatokkal regisztrált cégek mutatják. Mindenképpen megemlítenéd, hogy ha nem működnek az EU-s forrásokból nyújtott kisgazdákat érintő támogatások, aminek következtében nagyon sok mezőgazdasági terület parlagon hever. Ugyancsak a mezőgazdaság terén nagy hátránynak találok a birtoklevelek tisztázatlanságát és a társulatok hiányát. A közbirtokosság vezetői szerint az elmúlt évek termelése jóval meghaladta az erdősítés színvonalát, emiatt eléggé kétséges a fakitermelés távoli jövője. Az infrastruktúrát illetően, nagy hátránynak találok a csatorna-rendszer hiányát és a vízvezető rendszer elavultságát, a járdák állapota szánalmas. Szociális szempontból a helyi roma közösség integrációja jelent komoly kihívást, de ez az egész országra érvényes. Oktatási téren említésre méltó, hogy Románia viszonylatába a helyi közösség rendelkezik modern iskolával, óvodával és könyvtárral, de az oktatás színvonala alulmarad akár egy kisvárosi iskola nyújtotta teljesítményeihez képest is. Kulturális téren fontosnak találok, hogy a közösség életében vannak korosztályokra taglálódó néptáncsoportok, de a kulturális élet felpezsdítésére komolyabb pénzek szükségesek. Az egészségügy és a környezetvédelem tekintetében komoly problémát jelent a helyi szemételep bezárása, és véleményem szerint, a község lakói nem fogják eltérni, hogy az új hulladékgyűjtő megnyitása évekig húzódjon.

Következtetések és fejlesztési javaslatok

Véleményem szerint, Alsórákos fejlesztése négy alappillérre kell, hogy támaszkodjon: ***a fenntartható fejlődésre, a gazdasági fejlődésre, a társadalmi fejlődésre és a környezetvédelemre.*** Az infrastruktúra (utak, járdák) és a helyi közművek (csatornahálózat, vízálózat, hulladékszállítás, stb.) korszerűsítése, a potenciális befektetők bevonása a község turisztikai és mezőgazdasági erőforrásainak kiaknázásához, és új munkahelyek teremtéséhez; egy modern szociális támogatási rendszer létrehozása és fejlesztése, a hulladéktelep sürgős rehabilitációja, a helyi oktatás és egészségügy színvonalának emelése. Véleményem szerint ezek lennének a fejlesztési elképzelések lényeges pontjai úgy, hogy a feladatkörök elosztása egy kiegyensúlyo-

zott konstrukció vonalát kövesse. Ugyancsak fontosnak tartom a potenciális befektetők támogatását, a következő intézkedések meghozatalával: helyi adócsökkentés, építkezési telkek és engedélyek megszerzésének könnyítése, a munkaerő megszerzéséhez való közreműködés, a gazdasági tevékenységek beszerzése a legrövidebb idő alatt, minőségi közszolgálatok nyújtása, valamint a turisztikai tevékenységek infrastruktúrájának biztosítása. A helyi ifjúság bevonása a döntéshozatal folyamatába, az önkéntesség népszerűsítése, az önkormányzat-lakosság közti kapcsolat ápolása, különféle képzések szervezése (pályázatíró kurzusok, idegenforgalmi kurzusok, környezetvédelmi kurzusok, humán erőforrás menedzsment kurzusok, stb.), mind olyan szempontok melyek, nem tűrhetik a hosszas halogatást. A fejlesztési lehetőségek közül kiemelem a gazdasági fejlődést, azon belül a turizmus fejlesztését, amelyet kiemelt figyelemmel indokolt kezelni, a benne rejlő potenciál okán.

Általában a hátrányos helyzetben levő vidéki települések gazdasági fejlődése felülről lefelé irányuló programokat igényel. A megfelelő időtartamú adókedvezmények által támogatott és helyi lehetőségek kihasználásával foglalkozkodó vállalkozások céljai közé tartozik a helyi lakosság foglalkoztatása, valamint a kitelepedettek, vagy a környező falvakban élő emberek vonzása. Az idegenforgalom komoly fejlődési lehetőségnek számíthat, mivel elősegíti a vidéki közösségek potenciális erőforrásainak hasznosítását. Amennyiben komparatív előnyként kiegészíti a gazdasági fejlődést számolni kell azzal is, hogy a turizmuson/ agrárturizmuson keresztüli helyi fejlesztés, csak részben elégséges az ilyen jellegű eredmények eléréséhez.

A vidéki turizmus fejlesztése egyaránt számolhat közvetlen és közvetett előnyökkel. Az előbbieket csoportjába tartoznak az anyagi nyereség vagy a helyi termékek hasznosítása, míg az utóbbiakhoz soroljuk a szolgáltatások fejlesztését, a helyi gazdaság diverzifikációját, a humán erőforrások minőségének növelését, és a foglalkozási struktúrák kialakítását (Inskeep, 1991). Szociokulturális szempontból a turizmus ösztönzően hat a helyi kultúrára, mozgósíthatja a közösség odafigyelését értékei megőrzése és kifejezése iránt, a fejlesztés forrásaként érzékeli a kultúrát, és növelheti a turisztikai beruházások vonzerejét (Green és Goetting, 2010). Továbbá, a turisták elvárásai és a szabályozó testületek követelményei kényszerítik a közösséget, hogy megfelelő megoldásokat találjon a környezeti (hulladékkezelés, különféle szennyezések) problémákra is (Beeton, 2006).

Mint minden fejlesztési folyamat, a turizmuson keresztüli vidékfejlesztés gondos tervezést igényel. Jó tervezés és megfelelő végrehajtási program hiányában, a turizmus negatív hatást gyakorolhat a közösség számára. Megtörténhet, hogy a gazdasági növekedés nem téríti kellőképpen a befektetési erőfeszítéseket, vagy a

robbanásszerű fejlődés meghaladja az infrastruktúra (utak, közművek kapacitása) képességeit, és konfliktusok okozójává válik. Ebből kifolyólag, az infrastrukturális munkák helyi, kistérségi vagy regionális kontextusban történő megtervezésének támogatnia kell, vagy legalábbis nem szabad kereszteznie, a turizmusból származó fejlesztési lehetőségek kiaknázását.

A turizmusfejlesztés a közösség által felkarolt stratégiai megfontolások irányvonalát kell követnie. Ugyanakkor, a vidéki közösségek turizmusfejlesztése nem valósítható meg a lakosság életminőségét javító intézkedések, valamint az optimális szinten működő közönséges és a specifikus (szabadidős létesítmények: sportpályák, úszómedencék, kijelölt turistautak, stb.) infrastruktúra nélkül. A helyi sajátosságok, a társadalmi-kulturális és gazdasági értékek tiszteletében tartása mellett, nem szabad figyelmen kívül hagyni az ügyfelek elvárásait, egyszersmind elégedettségét szolgáló intézkedéseket sem (Phillips és Pittman, 2008).

A helyi idegenforgalom fejlesztése nem csak a befogadó létesítmények fejlesztését és a turisztikai célok támogatását jelenti. A marketingen, a tervezési és fejlesztési politikákon túl, különféle idegenforgalmi termékek, információk, hatásvizsgálatok kifejlesztése szükséges (Phillips és Pittman, 2008). Ennek következtében, a vidéki turizmus fejlesztésének lehetősége olyan élő közösségeket igényel, amelyek megfelelő szintű jóléttel és humán erőforrással bírnak, és hajlandóak turisztikai tevékenységek folytatására.

Összegzés

Alsórakos hatékony fejlesztésének érdekében fontosnak találok a lakosság bevonását a döntéshozatalba, legfőképpen a fiatalokét. Szerintem nagy jelentősége lehet a jövő tekintetében annak, hogy figyelembe veszik a lakosság véleményét. Ugyanakkor fontosnak találok, hogy az önkormányzat nagyobb figyelmet fordítson a humán erőforrás menedzsmentre, a helyi oktatás színvonalának javítására, valamint a pályázatírásra, hiszen számtalan belső (megyei tanács, kormány, különböző megyei és állami intézmények), illetve külső támogatási lehetőséggel (EU-s pályázatok, magyar állami pályázatok, norvég alap) számolhatunk. A fejlesztés kiindulópontja mindenképpen az idegenforgalom kell hogy legyen, mert ebben az ágazatban rejlik a legnagyobb gazdasági potenciál, és ehhez szükségeltetik megfelelő marketing, valamint infrastruktúra létrehozása.

Következésképpen, a település problémáinak orvoslásához szükséges egy komplex stratégiai fejlesztés kidolgozása, és az abban megfogalmazott fejlesztési

irányvonalaknak szakszerű alkalmazása. A stratégiai tervben foglalt projektek megvalósításához az önkormányzatnak modern és koherens rendszert kell kialakítania ahhoz, hogy képes legyen felmérni a projektek hatékonyságát a közösség életében. A kiértékelést ajánlott független testületekre bízni, amelyek nyomon követik az egyes mutatók elérését. Ehhez még figyelembe kell venni, hogy az egyes projektek hatása, a befejezésétől számított 1-2 év után éri el tetőfokát.

Szakirodalom:

- Beeton, S. (2006): *Community Development through Tourism*, Collingwood: Landlinks Press
- Green, G. P. és Goetting, A. (2010): *Mobilizing Communities. Asset Building as A Community Development Strategy*, Philadelphia: Temple University Press
- Inskeep, E. (1991): *Tourism Planning: An Integrated and Sustainable Development Approach*, New York: Van Nostrand Reinhold 1991
- Philips, R. – Pittman, R. (2008): *An Introduction to Community Development*, London: Routledge
- Sandu, D. (2005): *Dezvoltare comunitară*, Polirom, Iași
- Stănică, V. (2015): *Dezvoltare comunitară în rurarul periferic din zona montană a județului Cluj*, Revista Transilvană de Științe Administrative, Cluj-Napoca

Abstract

The rural areas of Romania are still dealing with lacks in various domains: health, education, culture, economic development, infrastructure and public services. In my opinion, the main cause of this lacks is determined by the fact that these settlements have passed through a chaotic process of development. This can only reflect the incompetence of the local and central authorities to create professional strategies or to make them possible.

The main goal of this study is to bring in a strategic development policy for the local community of Racos. In order to complete my study, besides the files analysis, I performed a quantitative research by examining the locals' opinion from two different points of view. The research consisted in a closed questionnaire and its results were showed in further analysis.

Keywords: Alsórákos, possibilities for development/strategies, community development, tourism development, questionnaire